

Τα Ρυθμιστικά Σχέδια της Αθήνας στη Μεταπολίτευση (Γεώργιος Μ. Σαρηγιάννης, Ομότιμος Καθηγητής Ε.Μ.Πολυτεχνείου)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=168145>]

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εμπορευματοποίηση της αστικής γης είναι σύμφυτη με κάθε αποσυντιθέμενο κοινωνικοοικονομικό σύστημα (Αρχαία Ρώμη, Απολυταρχία, σημερινός Καπιταλισμός), αν η Ευρώπη έχει σήμερα υποδειγματικές πόλεις σε δημόσια συγκοινωνία και πράσινο και σε εξοπλισμό σε κοινωνικές εξυπηρετήσεις (κατοικία, σχολεία κλπ), αυτό το οφείλει στην ανάπτυξη των πόλεων στις αρχές του 19^{ου} αιώνα όπου η αστική τάξη και το κεφάλαιο δεν κερδοσκοπούσε ακόμη με ένταση στην αστική γη αλλά στην βιομηχανία, και στο κάτω-κάτω οι ευρωπαϊκές χώρες ήταν κυρίαρχες σε μεγάλο μέρος του πλανήτη με τις αποικίες τους με αποτέλεσμα να υπάρχει συσσωρευμένος πλούτος μέρος του οποίου έγινε δυνατό να διατεθεί για ένα «κράτος προνοίας» (συνήθως κάτω από την πίεση επαναστατικών κινημάτων στις αρχές του Μεσοπολέμου). Βέβαια στην σημερινή εποχή, καταρρέουν και το σκανδιναβικό, και το αυστριακό και το βρετανικό μοντέλο, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία.

Ακόμη και Νόμοι με αντικείμενο την νομική θωράκιση του ΡΣ που δημοσιεύθηκαν επί Δικτατορίας (το Νομοθετικό Διάταγμα 1003/71 «περί ενεργού πολεοδομίας» και το Νομοθετικό Διάταγμα 1262/1972 «περί Ρυθμιστικών Σχεδίων Αστικών Περιοχών») παρέμειναν και αυτά ανενεργά, επρόκειτο για Νομικά κείμενα που είτε ευνοούσαν τα μεσαία και μεγαλύτερα συμφέροντα ιδιωτών τα οποία όμως λόγω της κατάστασης δεν ευδοκίμησαν πλην ελαχίστων περιπτώσεων είτε θέσπιζαν την έννοια του πολεοδομικού σχεδιασμού για μεγάλα συγκροτήματα, που πάλι όπως φαίνεται ήταν ακόμη νωρίς για το μεγάλο επενδυτικό κεφάλαιο.

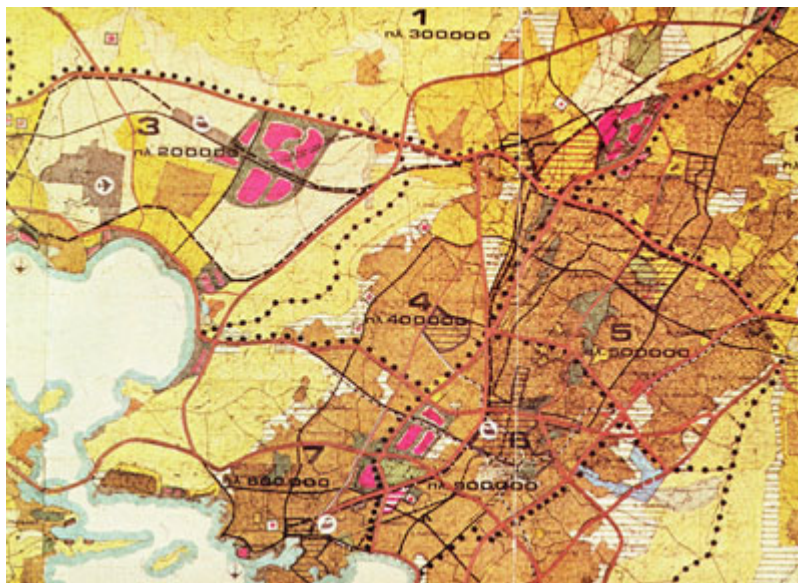
Το 1979 δημοσιεύεται ο Νόμος 947/79 (υπουργός Στέφανος Μάνος) ο οποίος για πρώτη φορά στην Ελλάδα προσπαθεί να αντλήσει πόρους για την εφαρμογή του Ρυθμιστικού Σχεδίου από την ίδια την εφαρμογή του, και αμέσως μετά

δημοσιεύεται για πρώτη φορά σε ΦΕΚ (341B/2.4.1980) το σχέδιο «Αθήνα 2000» (υπουργός Στ. Μάνος) **(εικ. 31, 32)**. Αν διαβάσει κανείς προσεκτικά το κείμενο, πρόκειται για περιγραφή του σχεδίου, διατυπώνεται η συμφωνία σ' αυτό προσωπικοτήτων και φορέων, πλην όμως δεν θεμελιώνεται καμία νομική κατοχύρωσή του με κανέναν τρόπο, και η δημοσίευσή του σε ΦΕΚ δεν του προσδίδει καμία απολύτως νομική υπόσταση.

*Σχέδιο Μάνου «Αθήνα 2000»,
1979, πηγή: ΦΕΚ 341B/2.4.1980.
εξελιγμένο σχέδιο του ΥΔΕ και
της ΕΜΟΚΑ του 1965, όπου η
οργάνωση σε «διαμερίσματα»
γίνεται το κυρίαρχο του σχεδίου.*

*Νομικά όμως το σχέδιο είναι
διάτρητο και η δημοσίευσή του
στο ΦΕΚ δεν του προσδίδει
καμμία κατοχύρωση. Από την
άλλη μεριά οι ατέλειές του στο
σύνολό του το καθιστούν ούτως
ή άλλως ένα ακόμη σχεδιο-
άσκηση επί χάρτου*

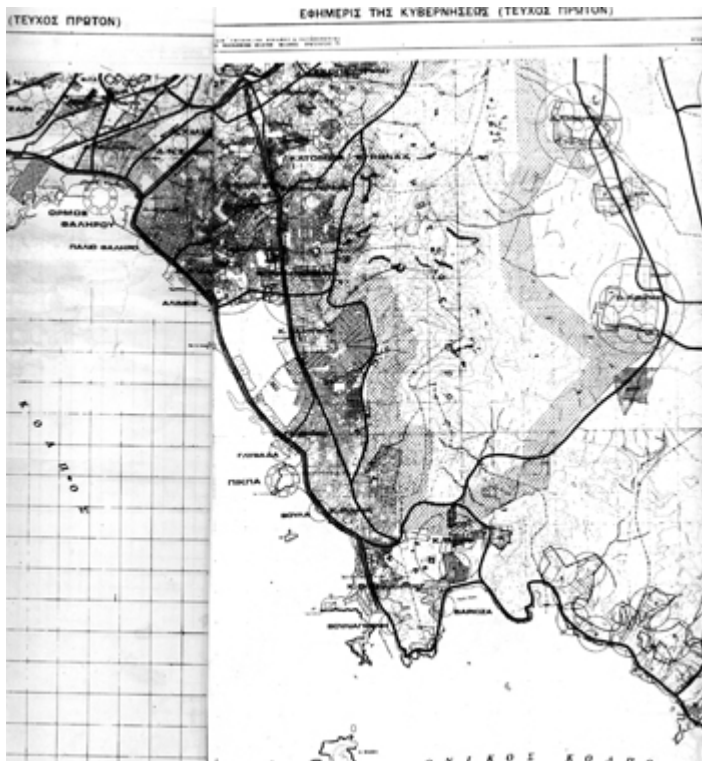
Σχέδιο Μάνου «Αθήνα 2000», 1979, λεπτομέρεια. Πηγή: οπ.παρ.

Επί της ουσίας, πρόκειται για εξελιγμένες και επικαιροποιημένες θέσεις του Υπουργείου Δημοσίων Έργων που πρέσβευαν από την εποχή Βασιλειάδη (1965 και 1972) την οργάνωση των Αθηνών σε μεγάλα «διαμερίσματα» (όπως είχαν αυτά παρουσιαστεί στο Συνέδριο του ΣΑΔΑΣ το 1965 από το ΥΔΕ και την ΕΜΟΚΑ).

Αμέσως μετά την κυβερνητική αλλαγή του 1981 δημοσιεύεται ο Νόμος 1337/83 (υπουργός Αντώνης Τρίτσης) με τις ίδιες αλλά βελτιωμένες κατευθύνσεις του Νόμου 947/79. Αυτοί οι δύο νόμοι, εισάγουν την έννοια της δικαιότερης κατανομής του δημιουργούμενου κέρδους από την υπερτίμηση της αστικής γης που προκύπτει από την ένταξή της στο Σχέδιο Πόλης. Τέλος, το 1985 δημοσιεύεται ο Ν 1515/85 (υπουργός Αντώνης Τρίτσης) για το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθηνών (**εικ. 33, 34**). Τόσο η οικονομική βάση των νέων σχεδίων, η οποία είχε νομικά θωρακιστεί με τους Νόμους 947/79 και 1337/83, αλλά και με έκδοση και άλλων νομοθετημάτων τα οποία κατοχύρωναν αυτές τις οικονομικές διαδικασίες (Πράξεις Εφαρμογής, είσπραξη εισφορών σε γη ή σε χρήμα κλπ), όσο και η δημοσίευση σε νόμο του Ρυθμιστικού Σχεδίου (Νόμος 1515/85) κατέστησαν δυνατή για πρώτη φορά την στοιχειώδη εφαρμογή του Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας αλλά και άλλων πόλεων (η Θεσσαλονίκη απέκτησε επίσης δικό της αντίστοιχο Νόμο για το ΡΣ της ενώ οι άλλες πόλεις με την «Επιχείρηση Πολεοδομική Ανασυγκρότηση»).

*ΡΣΑ 1985 του Τρίτση, Νόμος 1515/1985
πηγή : ΦΕΚ 18Α /18.2.1985. Το ουσιαστικά
πρώτο Ρυθμιστικό Σχέδιο, και
πολεοδομικά οργανωμένο και ερευνημένο,
αλλά και νομικά κατοχυρωμένο. Είναι
σχέδιο που «έχει άποψη», με την οποία
μπορεί κανείς να μην συμφωνεί εν όλω ή
εν μέρει, όμως έχει συνέπεια.*

ΡΣΑ 1985 του Τρίτση, Νόμος 1515/1985, λεπτομέρεια.
Πηγή : σπ.παρ.

Έτσι, θεσμοθετήθηκε και έγινε εφαρμόσιμος ο πολεοδομικός σχεδιασμός των ΡΣ στην Ελλάδα μετά το 1980.

[Συνεχίζεται]